

SAVJET
RADIO I TELEVIZIJE CRNE GORE
Komisija za predstavke i prigovore
slušalaca i gledalaca
Broj : 01-4524//15
Podgorica, 28. 09. 2015.

S A V J E T U
RADIO I TELEVIZIJE CRNE GORE

Predmet: Izvještaj Komisije za predstavke i prigovore slušalaca i gledalaca sa sjednice održane 14. septembra 2015. god. Sjednici su prisustvovali Dragana Tripković, Igor Tomić i Goran Đurović.

I

Na osnovu dopisa koji je Komisiji za predstavke i prigovore slušalaca i gledalaca dostavili gospodin Borivoje Mandić i gospođa Tea Gorjanc Prelević, Komisija je održala sjednicu 14.9.2015. godine. Povod za dostavljanje prigovora bio je komentar uredništva u Dnevniku 2 emitovanom 31. avgusta 2015. Godine.

U skladu sa Poslovníkom Komisije za predstavke i prigovore slušalaca i gledalaca upućen je poziv uredničkom timu da prisustvuju sjednici Komisije ili se izjasne pisanim putem o eventualnom kršenju programskih principa i standarda. Sjednici Komisije nije prisustvovao predstavnik uredništva već su se izjasnili pisanim putem.

Podnosioc prigovora gospodin Mandić saopštio je u prigovoru sledeće: “Da li je tačno da iza protesta i peticija u RTCG stoji izvjesni Vladimir Beba Popović, kako to objavljuju Javna glasila. Ako je to tačno, da li taj gospodin stoji i iza uredničkog komentara u Dnevniku 2 , 31.8. 2015, čiji je nivo vrlo diskutabilan?

Smatram da nije u redu da mi iz džepova svih građana plaćamo takvu uređivačku politiku. Zamolio bih Vas kao Rukovodećeg organa Javnog servisa, da vaš odgovor na moje pitanje bude javan.”

Povodom prigovora, urednički tim TVCG je saopštio: „Odgovor na postavljeno pitanje g-dina Mandića je NE .“

Podnositeljka prigovora gospođa Tea Gorjanc Prelević saopštila je u prigovoru sledeće: Obraćam se zahtjevom da analizirate komentar uredništva RTCG i okolnosti koje navodim i zauzmete stav o tome da li je sporni komentar u skladu sa Programskim principima i profesionalnim standardima RTCG. Smatram da je komentar ostrašćen, neobjektivan, neuravnotežen, nekredibilan, nepravedan i da navodi na pogrešne zaključke, sve suprotno konkretnim profesionalnim standardima i programskom cilju RTCG da objektivno, uravnoteženo i vjerodostojno obrađuje događaje podržavajući fer i konstruktivan dijalog. Uredništvo RTCG je u komentaru ostrašćeno prozvalo predstavnike udruženja građana koja se bave ljudskim pravima i ženskim pravima, odnosno zvaničnike međunarodnih organizacija, navodeći gledaoce na pogrešne zaključke, koji nisu utemeljeni na činjenicama:

- da je bilo neophodno da svi ”prozvani” imaju stav o spornoj kolumni kojom su navodno prekršena prava novinarki RTCG, odnosno da su takav stav objavili do dana emitovanja komentara;
- da su zbog toga što takav stav nisu objavili do tog datuma postali saveznici autora spornog teksta;

- da su tako postali saveznici ”ponašanju koga su do juče kritikovali i nad njim se zgražavali”, tj. licemjeri;
- da je nedostatak komentara otkrio ”umreženost i zajedničke interese” dijela civilnog sektora i medija koji je objavio sporni stav u kolumni i sl.

U komentaru je dodatno, sugestivnim pitanjima naglašen neobjektivan pristup informisanju građana, dok je protivno javnom interesu objektivnog informisanja prećutan red stvari, dobro poznat uredništvu:

- da su medijska samoregulatorna tijela nadležna da ocjenjuju kršenje Kodeksa – u ovom slučaju prvenstveno Ombudsman Vijesti, i/ili Medijski savjet za samoregulaciju (MSS), čija je RTCG članica, a ne organizacije ili pojedinci prozvani kao da su dužni to da čine u svakom pojedinačnom slučaju i u roku koji im zada RTCG;
- da se ni uredništvo RTCG, kao ni drugi mediji koji su zajedno sa RTCG potpisali pismo protesta i pritužbe međunarodnim organizacijama na navodno neetični sadržaj sporne kolumne, nisu obratili medijskim samoregulatornim tijelima u Crnoj Gori;
- da RTCG nije ponudila bilo kakvo obrazloženje za takav ignorantski stav prema institucijama, od kojih je jednu i osnovala – MSS - da se bavi unapređenjem etičnosti u medijima;
- da je u slučaju kršenja ljudskih prava za rješavanje sporova nadležan sud, kome se niko od aktera kojima su navodno u ovom slučaju bila ugrožena prava nije obratio;”

Podnositeljka prigovora saopštila je i lične okolnosti:

“U nedjelju 30.8.2015. sam primila telefonski poziv novinarkе TVCG Svetlane Ćorić koja me zamolila za komentar sporne kolumne. Objasnila sam da sam na godišnjem odmoru i u sred porodičnih obaveza što me sprječavalo da se u to vrijeme upoznajem sa materijalom da bih ga komentarisala. Narednog dana je objavljen sporni komentar uredništva u Dnevniku, u kome se našla i moja fotografija, čime sam identifikovana u negativnom kontekstu. Objava fotografija u takvom kontekstu mi je nanijela štetu, dok je pristrasan stav uredništva RTCG time postao još očigledniji.”

Povodom prigovora, urednički tim TVCG je saopštio: „Komentar je novinarska forma odnosno naziv za niz žanrova kojima po definiciji novinarstvo ostvaruje izražajnu vrijednost. Komentarom se tumači i objašnjava ono što se površinski ne vidi. Stoga smatramo, da uz uvažavanje percepcije naše gledateljke, odgovor na prigovor, sadržan je u definiciji komentara, uz napomenu da za predmetnu temu g-dju Gorjanc Prelević nije zvala kolegunica Ćorić, već kolegunica Rašović.“

Nakon uvida u osporeni sadržaj i odgovora uredništva, Komisija je na kraju zaključila:

- Gledalac Mandić je u formi za dostavljanje predstavki i prigovora slušalaca i gledalaca postavio pitanja na koja Komisija za predstavke i prigovore slušalaca i gledalaca ne može dati odgovor jer se jedino urednički tim može izjasniti povodom postavljenih pitanja što je i učinio. U dostavljenom prigovoru se daje ocjena kvaliteta osporenog priloga (“nivo vrlo diskutabilan”) u Dnevniku 2 od 31. avgusta 2015. iako se ne ukazuje na povredu nekog specifičnog profesionalnog principa ili standarda.
- RTCG ima cilj da štiti interese građana Crne Gore i Ustavom i zakonom garantovana prava građana. Građani i građanke imaju pravo na udruživanje i u nevladinim organizacijama a zadatak javnog servisa je da afirmiše tekovine i institucije koje doprinose razvoju demokratije. Svaka generalizacija doprinosi stvaranju stereotipa

koji uz dozu emotivnog naboja, kao u komentaru uredništva, prerastaju u predrasudu. U ovom prilogu se podstiču predrasude prema svim nevladinim organizacijama. Ukoliko je uredništvo htjelo da posebno izdvoji neke nevladine organizacije onda je to moglo da uradi na nedvosmislen način i imenom i prezimenom prozove nevladine organizacije i aktiviste koje optužuje za umreženost sa medijima i obmanu međunarodnih donatora, te obezbijedi crnogorskoj javnosti konstruktivniju javnu debatu ali i mogućnost reagovanja na ove navode na drugim instancama. Takođe, montiranjem i prikazivanjem fotografija pojedinih predstavnika nevladinih organizacija i međunarodnih institucija oni su stavljeni u negativan kontekst u prilogu bez objašnjenja zašto su oni a ne neki drugi prikazani na ovaj način.

- U Profesionalnim principima i standardima RTCG je jasno naznačeno u dijelu koji pojašnjava karakteristike „komentara“ kao novinarske forme, da je zadatak RTCG da „informiše građanstvo što je detaljnije moguće na nepristrasan način o događajima od nacionalnog i međunarodnog značaja. Novinari ni u kom slučaju smiju koristiti samo one činjenice koje odgovaraju njihovom ličnom mišljenju.“ Prema saopštenim stavovima uredništva može se zaključiti da su nevladine organizacije samo „umržene sa medijima i neprincipijelne“ kada nemaju identičan stav sa uredništvom ali im sa druge strane ne smeta djelovanje nevladinih organizacija kada pišu projekte za fondove Evropske unije donoseći RTCG desetine hiljada eura ali i doprinoseći kvalitetu programa, boljem imidžu u zajednici. Kada bi komentar davao toliku slobodu urednicima da saopštavaju svoje lične stavove povodom pojedinih pitanja bez bilo kakvih ograničenja, onda bi ovo bio način da se uruše svi profesionalni principi na kojima treba da počiva javni servis.
- U ovom slučaju je prekršen profesionalni standard koji se odnosi na **Kredibilitet**: „RTCG neće emitovati programe koji sadrže i promovišu poruke mržnje, **podstiču** na mržnju ili **predrasude** prema pojedincu, grupi ili zajednici.“- U komentaru uredništva saopštenim stavovima se podstiču **predrasude** prema nevladinim organizacijama koje se prikazuju u negativnom kontekstu vršeći navodnu obmanu međunarodnih donatora radi ostvarivanja ekonomskih interesa.
- U ovom slučaju je prekršen profesionalni standard koji se odnosi na **Pravednost**: „Ne smatra se da su bio koja vijest ili programski sadržaj pravedni ako: **...navode gledaoce i slušaoce na pogrešan zaključak**“. U komentaru uredništva se postavljanjem pitanja: „*ima li principijelnosti i nezavisnosti kod nevladinih organizacija*“ gledaoci navode na zaključak da su nevladine organizacije neprincipijelne i neodgovorne jer se nisu izjasnile u skladu sa željama uredništva.

Preporuka Savjetu RTCG:

- 1) Preporučujemo Savjetu RTCG da prihvati prigovor gledalaca u dijelu koji se odnosi na sadržaj komentara uredništva zbog kršenja profesionalnog standarda koji se odnosi na kredibilitet i pravednost.
- 2) Preporučujemo Savjetu RTCG da naloži generalnom direktoru da pokrene pitanje disciplinske odgovornosti prema uredništvu zbog učinjenih povreda profesionalnih principa i standarda.

Predsjednik Komisije

Goran Đurović

